

Szerárugyár
 ad is szám
 Sörgönc: Juvaev, Cluj
gykereskedés
 Arany, ezüst és
 platinaérmék
 valamint kincseket
 árulunk.
Árúháza

RZ

ak, objektívek,
 lm. filmpakk, leme-
 k, látszóvek
 egyrészt ingyen, be-
 rinte kold:

ti, Str. Sevastopol 13

NZWEIG
 NDLUNG
 AZUL 37-38
 890. (Saját ház)

ספרים

nyvek, valamint
 kereskedése, ugy-
 y és gyermektat-
 tatók, rabbik és
 rezmény mellett
 Meg nem felelő
 áldom.

A
 at,
 szit

nyly
 delmű
 r
 tatvány
 tés is
 ja
 ben!

**SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
 HIVATAL ÉS NYOMDA**

Cluj-Kolozsvár, St. Barón
 L. Pop, (Brassai-utca) 10

Tel-fon: Szerkesztőség
 és kiadóhivatal — 977
 T. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
 szerkesztőségnek cím-
 rendők. Kéziratokat nem
 adunk vissza

UJ KELET

HÍR- ÉS POLITIKAI LAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
 Egész évre — 620
 Félévre — 320
 Negyedévre — 170
 Egy hónapra — 60
 Egy szám ára pályaud-
 varon és vidéken is 3 lej
 Bukarestben — 3-50
 Csehszlovákiában
 Egy hónapra — 25 ck
 Egy szám — 1-50 ck

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 32. szám

Igazgató: **SZÉKELY BÉLA**

5684. Ádár rison 4 * 1924 február 9 Szombat

Ghandi szabad!

A hivatalos távirat ridegen, minden szentimentalizmus nélkül röpti szét a világ minden részébe a hírt, hogy Ghandi indus felkelővezér az angol kormány szabadlábra helyezte. A napi sajtó közli a hírt és talán kommentárt sem fűz hozzá. Ghandi kiszabadult! ennyi az egész és a világ kereke folyik tovább a maga útján. De mi a napi harcok forgatagában hadd álljunk meg kissé ennél a messze Keletről hozzánk eljutott hírnél.

Mert Ghandi több az emberiség számára, mint egyszerű felkelővezér, kinél senki erélyesebben és nagyobb sikerrel szembe nem szállt az angol gyarmati politikával. Ghandi, ki hosszú idő óta szenved a börtönben, átlépte az emberi egyéniség körét és bekerül a nagy emberi szimbólumok közé, melyet meg kell őriznünk és hittel meg kell ragyogtatnunk mindannyiunk számára. A világtörténelemben kevés hozzá hasonló erejű vezére volt egy népnek. Talán csak a nagy vallásalapítók mérhetők fel vele. Az ő népet felszabadító, forradalmi hitét nem határolta a szürke politika, de felmagasodott országrészek, népek és idők felé. Felmagasodó szimbóluma legyen mindazoknak a törekvéseknek, amelyek gyökereiket évezredek humuszába eresztik és hatalmas fává terebélyesedve, hús lombjukkal enyhe árnyékot nyújtanak a harcokban kifáradottnak és minden megsebzett léleknek.

Ghandi, az indus felkelővezér, próféta, a régi szent értelemben. Benne egy egész nép nyer isteni ihletet és hangja egy egész nép kívánságával, hitével teljes. Ahogy Ghandinban megtestesülve az indus nép a maga szabadságát áhitja, az már nem is politikai harc többé, hanem vallás.

Még emlékezzünk arra az időre, amikor az indiai városok piacán hatalmas máglyarakásokat emeltek és ott pusztították el a Nyugat minden áruját. Roppant óceánjáró hajók hiába hozták Anglia minden finom gyolcsát, szövetét, máglyára került a sok drága portéka. És hiába való volt minden kísérlet, a kérelhetetlen harc nemcsak a gazdasági ellentétek e máglyarakásnak gyújtótüze volt, de eleven lángolással égett és pusztítóbban azokban a lelkekben, akik vádald szögezték a nyugati civilizációval szemben, hogy a szeretet helyett a gyűlölség, a népi elnyomás, az imperializmus vallását akarja Keleten is uralkodóvá tenni. És Ghandi, a felkelővezér, aki teljes értékében és egy nagy zseni rezonanciájával tette magáévá a nyugati kultúrát, aki az oxfordi egyetemen tanult és tudósnak készült, undorodva és meggyűlölettel dobta el magától a nyugati kultúrát, civilizációt, mely a gyilkoló eszközök minél nagyobb teljességében tombolta ki magát.

A nyugati civilizációnak helytartója börtönbe vetette Ghandit és a cella négy fala közé akarta zárni azt a vallást, melynek nincs dogmája, csak hite, nincs metafizikai istene, csak a mindenekfelett álló és mindent betöltő szeretet.

Most pedig az angol munkáskormány egyik intézkedésével szabadlábra helyezte Ghandit. Testi mi voltában is szabadlábra lett egy népnek prófétája, kinek hitét, vallását börtönbe zárni, cellák dohába fojtani amugy sem lehetett. Az egész világon Ramsay Macdonaldnak és pártjának kormányrajutását ugy tekintik, mint a világreakció bukásának első megnyilatkozását: Oroszország elismerését. Ez bekövetkezett és az egész világ egyik legjelentősebb külpolitikai eseménynek ismerte ezt el. Bizonyos, hogy Ghandi kiszabadulását nem tartják olyan jelentős és hatásában Oroszország elismerésével egyenértékű elhatározásnak.

De a mi számunkra, kik a napi harcok zsvájában szívesen veszítjük el érzékünket a külpolitika efemer értékű szenzációja iránt, most

örömmel fogadjuk a hírt: annak az új korszaknak, melyet Anglia munkáskormányja reprezentál, egyik legelső nagy emberi lépése volt, hogy Ghandi előtt, kiben egy nép lelki egysége és hite él, kinyitotta a börtön kapuját.

A indusok elnyomott néplelke ime szabad. S talán ez jel lesz arra, hogy kinyílnak mind a börtönök — képzelték és valóságosak — azok előtt, kikben népek lelkének csak egy

darabkája is dobog. Szabaddá lesz minden világ-részekben átal és minden népek között az a hit, melynek egésze és teljessége ott Indiában Ghandi lelkében él. Sokan senyvednek e hitben elmarasztaltak, minden elnyomott népnek vannak Ghandii.

A nagy Ghandi szabad. Az angol imperializmus új szelleme elsőnek a néplelek szabadsága előtt nyitotta meg a börtön kapuját.

Jugoszlávia el akarja foglalni Szaloníkit

Radics imperialisztikus tervekkel vádolja a belgrádi kormányt. Ratifikálják az olasz-jugoszláv szövetségi szerződést. A fascisták győzelmét várják az olasz választásoktól

Róma, február 8. A lapok jelentése szerint Salandra volt külügyminiszter elfogadta a fascista választási listán való jelöltségét.

Giolitti visszautasította a fascisták ajánlatát

és kijelentette, hogy külön listán fog küzdeni. Orlando elhatározta, hogy visszavonul a politikától. A jelek szerint a fascisták óriási győzelmet fognak aratni a választásokon. A kisebbségi pártok előreláthatólag százhetven-száznyolcvan mandátumra számítanak, de ezek közül is a katolikus néppárt a fascistákat támogatja.

Belgrád, február 8. A szerb külügyminisztériumban lázasan dolgoznak a Rómában kötött olasz-jugoszláv egyezmény francia szövegének elkészítésén. Nincsis külügyminiszter a meg egyezést már a közeli napokban a parlament elé akarja vinni ratifikálás végett. A ratifikálás határidejét a szerződő felek nem állapították

meg pontosan, csupán kimondották, hogy a ratifikálás husz nappal a szerződés aláírása után történjék meg.

Jugoszláviára nézve azért fontos a római szerződés minél gyorsabb ratifikálása, mert a szerződés szerint a Barost, Deltát és Dalmáciát, továbbá a Jugoszláviának ítelt falvakat a szerződés mindkét részről történt ratifikálása után két napon belül át kell adni Jugoszláviának. Az olasz kamara a szerződést azonnal a Belgrádban történt ratifikálás után szintén ratifikálni fogja.

Belgrádból jelentik: Radics, a horvát köztársasági párt vezére memorandumot intézett a nagyhatalmakhoz, amelyben azt állítja, hogy a jugoszláv kormány ki akarja használni a görögországi zavaros helyzetet és el akarja foglalni Szaloníkit, miáltal a nemzetközi helyzetben újabb komplikációk fognak bekövetkezni.

Puccsot terveznek a Hitler-pör megakadályozására

Erhardt kapitány kibékült Ludendorffal. A bajor reakció egységesen készül az államcsinyre. Kahr főállambiztost akarják menteni. Az egyik terhelő tanut eltették láb alól, a másikat megmérgezték. Óriási izgalom egész Németországban

(Berlin, február 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bajorországból érkező hírek szerint újabb puccsveszedelem fenyegeti a német birodalmat. A bajor nacionalisták Hitler leveretése után nem adták fel azt a reményüket, hogy Münchenben államcsinyt kövessenek el, melyet aztán egész Németországra kiterjeszhetnek. Bajorországban egyre nagyobb energiával dolgoznak ennek a tervnek megvalósítása érdekében. A jobboldali radikálisok minapi nyílt fenyegetései nem üres szavak és a Hitler-alkulatok egy idő óta ismét rendkívüli tevékenységet fejtenek ki. Az egyes nacionalista szervezetek között nagyon megérett a kurirforgalom és a kurirok

nyíltan hangoztatják, hogy újabb puccs készül.

A puccsisták nagyon jól tudják, hogy a november nyolcadiki helyzet nem fog visszaállni és hogy nem szabad egymás ellen harcolniok. Ezért minden eszközzel arra törekednek, hogy a különböző alakulatokat egyesítsék. Azt, hogy a legközelebbi államcsinyt jobban fogják megcsinálni, legjobban bizonyítja Ludendorff tábornok és Erhardt brigadéros kibékülése. Erhardt bizalmas embere Kahr főállambiztosnak és Rupprecht bajor extrónörökösnek és ha ő kibékül Ludendorffal, példáját követni fogják a fehér-kék radikális nacionalisták és szintén kibékülnek a fekete-fehér-piros német néppártiakkal és nagynémetekkel. Ilyen körülmények között

a készülő puccsot egységesen fogják végrehajtani.

Az államcsinynek az a célja, hogy megakadályozzák a Hitler-pör tárgyalását. Arról van szó ugyanis, hogy a Hitler-pör pártatlan lefolytatása esetén a vádlottak erkölcsileg

teljesen lehetetlenné tenné Kahr főállambiztost Ennek elkertülésére vannak olyan irányu törekvések, amelyek komédiát akarnak csinálni az egész tárgyalásból, vagy pedig teljesen megakadályozni a megtartását. Láthatólag ezt az utóbbi módot tervezik a puccsisták. Bajorország tehát és egyuttal

az egész német birodalom kritikus napok előtt áll.

A német szociáldemokraták organuma, a „Vorwärts“ figyelmezteti a birodalmi kormányt arra a nagy felelősségre, amely rája hárul a birodalom nyugalmanak megmentésében. A birodalmi kormány nagyon jól tudja, milyen összeköttetésben áll Kahr bajor főállambiztossal Seect tábornok merénylője, Grandel, de ismeri a nagynémetek vezetőjének, Classnak a terveit is, akinek teljhatalmat adtak terveinek megvalósítására. A birodalmi kormány jól ismeri a machinációkat is, amelyeket a Hitler-pör előjátékának lehet tekinteni. A vizsgálat során Machhaus és Poehner törvényszéki főtanácsos kihallgatását mellőzték, mert a hatóságok kellemetlen tanuknak minősítette őket. Ezt a hatósági megállapítást két tanu írásbeli megerősítésével az Oberland-szövetség egyik volt tagja átadta Ludendorff tábornoknak, aki fel fogja használni a Hitler-pör tárgyalásánál. A hivatalnokot, aki ezt a kompromittáló iratot a tábornok birtokába juttatta, felfüggesztették. Machhaus tanut eltették láb alól, Poehner pedig gyanus körülmények között súlyos gyomorbetegséget kapott. Az orvosok véleménye szerint a törvényszéki főtanácsost megmérgezték.

Ezek után az előzmények után nemcsak Németország, de egész Európa közvéleménye izgatottan várja azokat a fejleményeket, amelyek a Hitler-pör tárgyalásának kitzését követni fogják.

Ujabb vádak a kisebbségi iskolák ellen

Bianu szenátor a kisebbségi oktatásról. Angheliescu és Lepadatu miniszterek szigorú megtorlást ígérnek. Tilos a bírának a sajtóban polemizálni. A szenátus megszavazta a honosítási törvényt

(Bukarest febr. 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szenátus mai ülésének szenzációja Bianu szenátor interpellációja. Bianu szenátor minden egyes parlamenti felszólalása különleges eseményszámba megy, mert Bianu már több mint két éve az erdélyi kisebbségi problémára vetette magát és minden egyes beszédében az erdélyi kisebbségek ellen fordul. A szenátus tegnapi ülésén arról interpellált, hogy az erdélyi kisebbségi felekezeti iskolák Erdély elmagyarosítására törekcsenek.

A legszomorubb az egészben, hogy Angheliescu és Lepadatu miniszterek gondolkodás nélkül magukévá tették Bianu vádjait és szigorú intézkedéseket ígértek. A szigorú intézkedések mit jelenthetnének mást: a kisebbségi oktatást, amely az Angheliescu-féle rendeletek következtében ugys sorvadóban van, újabb szigorral fogják sújtani.

A parlament két házának ülései így folytak le: A kamara ülésén Popa Liscanu elnököt, a kormányt Duca külügyminiszter képviselte. Draghici lelkész Teleorman megye több községében elkövetett visszaélésekről beszél és intézkedést kér. Gradisteanu kéri az igazságügyminisztert, csináljon rendet a bukaresti igazságügyi palotában, ahol két hónapja nem fűtenek. Jacobescu személyes kérdésben szólalt fel és azzal vádolja Cosma volt minisztert, hogy birtokát kivonta a kisajátítás alól.

Ezután az elnök az ülést felfüggesztette és a kamara osztályai tárgyalás alá vették a közigazgatási reformról szóló törvényjavaslatot.

Ne polemizáljanak a bírák

A szenátus mai ülésén Vasiliu elnököt, a miniszterek közül Bratianu Vintila, Marzescu, Mosoiu, Constantinescu Tancrad, Lepadatu, Angheliescu és Chirchulescu voltak jelen.

Néhány kisebb jelentőségű javaslat megszavazása után Policrat felhívja az igazságügyminiszter figyelmét a „Curierul Judiciar” című jogi szaklapban a teleormani törvényszék elnökének aláírásával megjelent súlyos leplezésekre, amelyek az igazságszolgáltatás szomorú helyzetét tárják fel és ez az intézmény intakt-ságát is érinti.

Marzescu igazságügyminiszter kijelenti,

hogy megtette a szükséges intézkedéseket és a cikk szerzőjét Bukarestbe rendelte, hogy felvilágosításokkal szolgáljon. Együttal felhívta az igazságügyi hatóságok figyelmét, hogy a miniszter megtiltja, hogy a bírák a jövőben sajtó-vagy személyes polémiákat folytassanak.

Bianu hosszabb beszédben foglalkozik az

Kinos diplomáciai incidens Anglia és Franciaország között

Lloyd George egyik nyilatkozatát elferdítették. Mi igaz a francia-amerikai titkos megállapodásból. Macdonald elsimította a konfliktust

(London, február 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angolok Ruhr-politikájával kapcsolatban a newyorki „World”-ban nyilatkozat jelent meg Lloyd Georgetől, aki tudvalegőleg egyike azoknak, akik leghevesebben követelik a megszállt területek kiürítését. Ez az interjú most nagy izgalomban tartja a francia és angol diplomáciai köröket. Lloyd George az amerikai „World”-nak adott interjújában állítólag elmondta, hogy amikor annakidején a kormányteendők őt Londonba szólították a versaillesi béketárgyalásokról, ezt az időt felhasználta Clemenceau arra, hogy Wilsonnal egyezményt kössön. Ebben az egyezményben Amerika helyesli és jóváhagyja a Rajna-megszállást. Lloyd George leleplezése kinos feltűnést keltett Londonban.

Lloyd George nyilatkozatára Tardieux akkori francia külügyminiszter kijelenti, hogy

Clemenceau és Wilson között nem volt titkos megegyezés.

mindössze annyi történt, hogy Wilson harminchat órával előbb adta beleegyezését az esetleges Rajna-megszálláshoz. A francia külügyminisztérium közleményt adott ki, amelyben reflektál Lloyd George nyilatkozatára. Kijelenti, hogy a francia kormány nem ismer olyan okmányt, amely Lloyd George állítását megerősítene. Clemenceau és Wilson között nem jött létre semmiféle titkos egyezmény. Ha kettőjük között Lloyd George távollétében megbeszélések is folytak, visszatérése után Lloyd George tudomást szerzett azok eredményéről és ezek kilencszázötvenkilenc április huszonkettedikén hozzá is járult.

erdélyi kisebbségi felekezeti iskolák ügyével és megállapítja, hogy ezeknek célja Erdély elmagyarosítása.

Lepadatu és Angheliescu miniszterek válaszukban elismerik, hogy a Bianu által felhozott tények nagyrésze megfelel a valóságnak és a bűnösök ellen megtették a szükséges intézkedéseket.

Pangrati, a bukaresti egyetem rektora kéri, hogy ezeket a súlyos eseteket hozzák a külföld tudomására is. Ezután a szenátus áttért a napi-rendre, amelynek során 76 szavazattal megszavazták a honosításról szóló törvényjavaslatot.

Clemenceau kijelentette az „Intransigeant”-nak, ha felmutatják neki azt a titkos szerződést,

amelyet Lloyd George említett, kötelezi magát, hogy egymaga kifizesi a németektől követelt jóvátétel egész összegét.

Macdonald utasította Anglia párisi nagykövétét annak kijelentésére, hogy Lloyd George az angol kormány tudtán kívül tett közzé állítólagos titkos okmányokat. A külügyi hivatal sürgősen felszólította Lloyd Georget, hogyha ilyen okmányok birtokában van, szolgáltassa vissza azokat. Lloyd George erre levelet intézett a Foreign Office-hez, amelyben

megcáfolja az amerikai sajtóban

tőle megjelent interjunak azt a részét, amely szerint Wilson és Clemenceau között titkos szerződés állott fenn. Lloyd George ezt koholmánynak deklarálja és kijelenti, hogy ilyesmiről tudomása egyáltalában nem volt, ilyen okmányok nemhogy birtokában nincsenek, de soha kezében nem is voltak.

Lloyd George levelét Macdonald elküldte Poincaréhoz és sajnálatát fejezte ki az interjú miatt történt félreértés felett. Harrik Philips angol ügyvivő pedig utasítás szerint tegnap délután a külügyminisztériumba ment és kifejezte az angol kormány sajnálkozását Lloyd George nyilatkozata miatt. Erre a levélre Macdonald megnyugtató jelentést kapott Párisból. A miniszterelnöknek az a véleménye, hogyománnyalépése óta a Páris és London közötti viszony szívélyessé, sőt majdnem barátságossá vált.

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Méir Aáron Goldschmidt

Ötödik fejezet

— Hiszen maga valóságos boldog telepes életet él itten, — mondotta Jozsinszky, mikor egyszer meglátogatta Jákobot azon a kis elő-örsön, mely fölött Jákob parancsnokolt.

Jákob felelet helyett némán mosolygott.

— Meg tudom érteni, hogy a tiszték között való tartózkodás kinos volt magának, — folytatta Jozsinszky, — már attól félttem hogy odáig fajul a dolog, hogy az egyik felét párbajra, a másik felét szekundánsnak kell hívnia. Bocssáson meg, hogy arra a históriára emlékeztem. Ami engem illet, én meg vagyok győződve róla, hogy ön minden veszélyben ember a talpán. Akkor, mikor de Terry pisztolya előtt állott, az ember azt hitte volna, hogy egész életén át mást se csinált, mint a pisztolytűz előtt való állást gyakorolta és bizony ahhoz is bátorság kell, olyan előrsöt kérni magának amilyenén itt van.

— Nos, kissé tulságos jóindulattal itél felőlem kedves Jozsinszky. Amit én megmutattam magamból, az nem bátorság, ha bátorság alatt azt az érzést akarjuk érteni, mely valami olyan ügy iránt való lelkesedésből fakad, amely ügy kedvéért minden veszélyekkel dacolni tudunk. Én egyszerűen csak közönyös vagyok és minden mindegy. Mondják, a tengeri betegek úgy szoktak végigterülni és rosszulletűk anynyira eluralkodik rajtuk, hogy a legnagyobb közönyvel tudnák hallani, hogy a hajó sülyedőben van. Ilyen az én kedélyállapotom.

— Alighanem én sem érezném magam, különben, hacsak egy reménység, vagy igazában mondva egy bizonyosság nem lebegne állandóan szemem előtt, mely olykor valósággal beleszur a husomba és véretem meghajszolja

ereimben... Különben, rágalom volna azt mondani, hogy tulságosan kényelmesen lakik itt, — szakította félbe maga beszédét Jozsinszky és körülnézett a barakban. — Miféle könyvek ezek itt?

— Néhány kötet, ami véletlenül került előm köze, mikor hazámat elhagytam, — sokszor voltak valóságos vigaszomra. Örülnek neki, ha tudná olvasni őket. Elbeszélések izlandi hősről és egész különös módon vannak megírva. Csak a tettek vannak felsorolva benne, az érzelmeket, melyek a szereplő személyeket mozgatják, az olvasónak magának kell hozzágondolni, — az ember nem tud belefáradni az elgondolásokba.

— Mondjon el egyet-mást belőlük, — kérte Jozsinszky. — Így aztán északi irodalmat tanulmányozunk az afrikai sivatagban és mellékesen kellemes módon töltjük el a forró déli időt.

Jákob azt mondta:

— Jó, legnagyobb örömmel teszem meg kérését, ámbár féltem kell tőle, hogy éppen a legjobb, a dolognak az a bizonyos északi illata el fog veszni a fordításban. Talán legjobb lesz, ha beteszem a könyvet és csak emlékezősből, a magam szavaimmal mesélek. Hamarosan három különböző epizód lebeg szemem előtt: egy gyermekről való történettel fogom kezdeni.

***

Volt egy ember, Thorszten-nek, hívták és ellenséges viszonyban élt szomszédjával Stejnárral, egy gonoszlelkű, de nagyon vitéz emberrel. Thorszten egyszer vadászatra ment tízéves fiával Grimm-el és csekély számú kísérettel a környékbe és egy erdő szélén Stejnár jóval nagyobb tulleővel megtámadta őt. Thorszten azt mondta fiának, eredj az erdőbe addig amíg a csatának vége lesz — és ezzel, emberei

kiséretében Stejnár ellen vonult. A csata után — így van az elbeszélésben — Grimm keresésére indultak az erdőben és a fiut súlyosan sebesülve találták. De mellette Stejnár fia fekküdt holtan.

***

— Nem érzi maga is úgy, mint én? — kérdezte Jákob. — Valami titokzatos borzongás kapja meg az embert, szinte félünk odanézni az erdő fái közé, hogy tanui ne legyünk a két gyermek halálosan elkeseredett küzdelmének.

— Igen, — csakugyan igaza van... mondjon el még néhányat, — ez a kis próba kíváncsivá tett a többire is.

***

Izland egyik legkiválóbb hőse Gunnar volt, aki Hlidarende királyné udvarában lakott... Nem, mégse ezt. Közben, hogy beszélni akarok róla, annyi minden története jut eszembe, — nem is tudok választani közülök. Megtanítom a dán nyelvre. Saját magának kell olvasnia arról a megható barátságról, mely Gunnart és a bölcs Njal-t egybefűzte és arról a gyűlöletről, mellyel feleségeik Berghóra és Halgerda viseltettek egymással szemben, arról a csöndes iróniáról, mellyel a két férj pénzbirságokat fizetett egymásnak, azokért a gyilkosságokért, melyeket feleségeik egymás házanépe között elkövettek, Gunnarnak dicsőséges vitézi tetteiről és utolsó harcáról, amikor felesége megtagadja, hogy egy hajfürjéjét levágja Gunnar ijja részére és tulajdonképen ezzel menti meg az életét, — de csak azért, mert ugyancsak ilyen hajlevágásért két év előtt már egy pontot kapott férjétől.

— Ugye, Dániában ezek az elbeszélések a leggyakoribb népolvasmányok? — kérdezte a lengyel.

(Folyt. köv.)

Morokuthi Sabinákat szállít Grossmann Jenő Nagyvárad

Baross-u. 10. szám. Sürgőny cím: Grossmasin. — Telefonszám 286

Bukar végrehajtóbb szállóban ellenzéki blokárol döntés mily feltételben. E feltételek párttalását előseg

Buda és Grünberg megszakitott miniszterelnök a vendégek

Bukar szerint a kiste Belgrá tárgyalások tárgyalások Nincsicssel dést most v

Hát egyik mészáz bizottságánából lemerő helyezett ké elfogyasztott felelő gabell A biz vagyis ált e egy bör- és ügyet a mé érveléssel: — U sági hivata húst vásáro gabellának igazolásul ad át a m talnokoktól gabellát, ne zetni. Igaz lehet kíván tekintetében a husnak, kutya fogy hivatalnok

Vissz rabbi inter katonákna lása érdek gyezze fel amelyekről lévén, a f

baton nem A f kevéssé v háborodás tanak igé

Ján alkalmazó szolgált há a pénzt, vissz, de

ták, hogy meg nek nem tud

a kisassz mikor m

szeketi iskolák ügyével és nek oéja Erdély magya-

helescu miniszterek vá-
gy a Bianu által felho-
megfelel a valóságnak és a
szükséges intézkedéseket.
esti egyetem rektora kéri,
eseteket hozzák a külföld
szénátus áttért a napi-
76 szavazattal megsza-
zóló törvényjavaslatot.

s Anglia zött

francia-amerikai
konfliktust

tte az „Intransigeant“-nak,
i azt a titkos szer-
lést,

említett, kötelezi magát,
németektől követelt jóvá-

a Anglia párisi nagykö-
hogy Lloyd George az
vül tett közzé állítólagos
külügyi hivatal sürgősen
ge-ot, hogyha ilyen ok-
szolgáltatassa vissza azokat,
elet intézett a Foreigne

merikai sajtóban

azt a részét, amely sze-
eau között titkos szerző-
george ezt koholmányoknak
hogy ilyesmiről tudomása
ilyen okmányok nemhogy
soha kezében nem is voltak.
lét Macdonald elküldte
át fejezte ki az interju
lett. Harrik Philips angol
szertint tegnap délután a
at és kifejezte az angol
loyd George nyilatkozata
donald megnyugtató je-
A miniszterelnöknek az a
pése óta a Páris és Lon-
vélyessé, sőt majdnem

vonult. A csata után
sben — Grimm kere-
en és a fiut súlyosan
mellette Stejnár fia fe-

is úgy, mint én? —
mi titkos borzon-
bert, színte félünk
zé, hogy tanui ne le-
halálosan elkeseredett

ugyan igaza van...
at, — ez a kis próba
is.

valóbb hőse Gunnar
irállyé udvarában la-
t. Közben, hogy be-
minden története jut
ok választani közülök.
re. Saját magának kell
tó barátságáról, mely
t egybefűzte és arról
leségeik Bergthóra és
mással szemben, arról
yel a két férj pénzbir-
ak, azokért a gyilkos-
geik egymás házanépe
arnak dicsőséges vitézi
ról, amikor felesége
jűrtjét levágja Gunnar
pen ezzel menti meg
ért, mert ugyancsak
y előtt már egy po-

ezek az elbeszélések a
nyok? — kérdezte a

10. szám. Sürgőncím:
sin. — Telefonszám 286

A parasztpárt az ellenzéki blokkról tárgyal

Bukarest, febr. 8. A parasztpárt parlamenti
végrehajóbizottsága ma ülést tartott az Astoria-
szállóban lévő pártklubban, hogy a pártnak az
ellenzéki blokk kérdésében követendő magatartá-
sáról döntsön és megállapítsa, hogy a párt
mely feltételek mellett vegyen részt ebben a blokk-
ban. E feltételeket közölni fogják a többi ellen-
zéki párttal, hogy így a politikai helyzet tisztá-
zását elősegítsék.

Seipel osztrák kancellár hazautazott

Budapest, febr. 8. Seipel osztrák kancellár
és Grünberger külügyminiszter Bukarestből jövet
megszakították utjukat és meglátogatták Bethlen
miniszterelnököt, aki tegnap este bankettet adott
a vendégek tiszteletére.

Véglegesen megoldják a román-jugoszláv problémákat

Bukarest, febr. 8. A „Dimineata“ jeleptése
szerint a külügyminiszter egy delegátusa tegnap
este Belgrádba utazott a temesvári román-szerb
tárgyalások eddigi jegyzőkönyveivel és irataival. A
tárgyalásokat Diamandi belgrádi követ fogja
Nincsiocsel folytatni és remélhető, hogy ezt a kér-
dést most véglegesen el fogják intézni.

Ez történt...

Hát nem mindegy? A d...i hitközség
egyik mérsárosa panaszt emelt a hitközség husügyi
bizottságánál, hogy előző este a gabella szempont-
jából lemerít és a hitközség hús-csarnokában el-
helyezett kóser husból egy kutya mindegy öt kilót
elfogyasztott és kérte, hogy az e mennyiségnek meg-
felelő gabella (kg.-kint 3 lej) fizetése alól mentseik fel.

A bizottság egy ideig tanácstalanul állott,
vagyis ült ezzel az új problémával szemben, míg végre
egy bír- és szőrszálhasogatással foglalkozó tag az
ügyet a mérsáros javára döntötte el a következő
érveléssel:

— Uraim! Tudjuk, ugyebár, hogy a hitköz-
ségi hivatalnok gabellamentességet élvez. Mikor
hust vásárol, nem fizeti a teljes összeget, hanem a
gabellának megfelelő összeggel kevesebbet és ennek
igazolásául egy ugynevezett szabadgabella-cédulát
ad át a mérsárosnak. Mínt hogy ilyen képen a hiva-
tálnoktól élvezett husért a mérsáros nem kap
gabellát, nem is tartozik azt a hitközségnek befiz-
etni. Igaz?! Uraim! Egy kutyaól igazán nem
lehet kívánni, hogy cédulát kiállítson, de a gabella
tekintetében végső fokon mi különbsége van annak
a husnak, vagy a mérsárosnak, ha a hust egy
kutya fogyasztja el, vagy pedig egy hitközségi
hivatalnok?...
Nechemjeh Hakaton.

Visszavágot. Egy előkelő lengyelországi fő-
rabbi interveniált a katonai parancsnoknál a zsidó
katonáknak a zsidó ünnepeken való szabadságo-
lása érdekében. A főparancsnok felszólította, je-
gyezze fel egy papírra azokat az ünnepeket,
amelyekről szó van. Történetesen éppen szombat
lévén, a főrabbi kijelentette:

— Most sajnos nem tehetem, mert szom-
baton nem írok.

A főparancsnok, ki filozemitzmusáról époly
kevéssé volt híres, mint udvarias modoráról, fel-
háborodással kiáltott fel:

— Mekkora visszamaradottság?! És Önök tar-
tanak igényt az egyenjogúsításra?!

Tudomásom szerint — válaszolta nyu-
godtan a főrabbi — több száz ezren vannak az
országban, akik egész héten nem írnak, mert nem
tudnak, mégis teljes egyenjogúságot élveznek.
Mennyivel inkább tarthatunk tehát mi igényt arra,
kik hetenként csak egy napig nem írunk?

I. B., O.-Mare.

János és az operajegy. A kiadóhivatal egyik
alkalmazottja ma reggel Jánost, a szerkesztőségi
szolgát három operajegyért küldte. János elvette
a pénzt, elindult és csak félóra múlva vetődött
vissza, de a jegyek nélkül.

— Miért nem hozott jegyet? — kérdik tőle.

— Voltam a betegségyelőzőben, de azt mond-
ták, hogy ott nincs opera. Miért nem mondták
meg nekem magyarul, hogy hová menjek, hiszen
nem tudok románul.

— De miért ment éppen a betegségyelőzőbe?

— Azt hittem, hogy operáltatni akarja magát
a kisasszony, nekem is ott vágták fel az ujjamat,
mikor meg volt gyűlve.

Éles konfliktus a hadügyminiszter és pénzügyminiszter között

Mardarescu hadügyminiszter ötszázmilliót kért a tisztikar fezetésé-
nek javítására. A pénzügyminiszter megtagadta a fizetések emelését

Bukarest, február 8. Tegnap a késő esti
órákban az a hír terjedt el a főváros politikai
köreiben, hogy Bratianu Vintila pénzügyminiszter
és Mardarescu tábornok hadügyminiszter között
konfliktus tört ki. A nézeteltérésre az adott okot,
hogy a hadügyminiszter ötszázmillió lej kiutalását
kérte a tisztikar fizetésének javítására, a pénzügy-
miniszter azonban hallani sem akart a tisztikar
fizetésének emeléséről.

A hadügyminiszter hivatkozott a tisztikar

elégedettségére és arra, hogy amikor az összes
tisztviselőkat részére drágasági pótlékot
állapítottak meg, a tisztokról teljesen megelégedtek
és kérte hogy a tisztikar fizetéseket a bírói fizetések
nívójára emeljék. A pénzügyminiszter ezt a kérést
nem teljesítette. Beavatott körök úgy tudják, hogy
a hadügyminiszter, ha nem teljesítik kérését, le-
mond. Ma délelőtt tíz órakor a pénzügyminiszter
megbeszélésre kérte magához a hadügyminisztert
Ennek a tanácskozásnak a részletei még ismeretlenek

Amerikai tanu jelentkezett Reinitz ellen

Egy Newyorkba vándorolt szatmári ember levele a szatmári törvényszékhez.
Ot is megkísérelte Reinitz. A belügyminisztérium is nyomoz a bűnygyben

(Szatmar-Szatmár, február 8. Az Uj Kelet
tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt jelentette
az Uj Kelet, hogy a bukaresti rendőrség le-
tartóztatta Niszler nagyváradai fényképészt, aki
súlyosan kompromittáló vallomást tett Reinitz
bűnössége mellett. Reinitz a bizonyítékok ellené-
re továbbra is tagad, sőt amikor Niszlert
szembesítették vele, hallatlan hidegvérrel és
nyugalommal igyekezett annak kijelentéseit
megcáfolni.

Most azután egy Amerikából érkezett le-
vél újabb bizonyítékokat szolgáltat Reinitz
bűnössége mellett, aki az egyre szaporodó ter-
helő bizonyítékok sulya alatt még mindig nem
tört meg. Berger M. newyorki lakos írta a le-
velet, amelyet a „szatmári törvényszéki elől-
járóhoz“ címzett és amelyet tévedésből a
városi előjáróságnak kézbesítettek. A levélben
azt írja Berger, hogy ő három évvel ezelőtt
vándorolt ki Amerikába, jelenleg Newyorkban
lakik, ahol csak későn értesült a Reinitz-ügy-
ről. A newyorki lapokból tudta meg, milyen
nagy bűnygyi szenzáció történt Szatmáron,
ahol ő nagyon sokáig lakott.

Én ismerem Reinitzot, — írja Berger —
nekem egy Róth Simon nevű szatmári ember
mutatta be. Reinitz akkor egy nagyon furcsa
üzletet ajánlott. Kétszáz dollárt kínált megvé-

telre ötven lejes árfolyamon akkor, amikor a
dollár árfolyama kétszáz lej volt. Egyetlen fel-
tétel volt, hogy a dollárokat egy Körösmező
melletti erdőben kell átvennem. Én mindjárt lát-
tam, — írja Berger — hogy az üzlet gyanus
és nem mentem bele. Ezt az esetet — fejezi
be a levelét — közöltem a newyorki román
konzullal is és hajlandó vagyok a konzul előtt
az esküt is letenni, ha a tekintetes Törvény-
széki Elöljáróság elküldi nekem a Reinitz fény-
képét, hogy meggyőződjem arról, valóban azo-
nos-e azzal a Reinitzcal, akit nekem Róth be-
mutatott.

A nyomozó hatóságok most azon fá-
doznak, hogy megtudják, ki az a Berger M.,
aki a levelet írta és megállapítsák Róth Simon
kiletét is, aki szintén sokat tudhat Reinitz
üzleteiről és fontos lehet a bűnygyben. Reinitz
fényképét pedig elküldik Newyorkba a Berger
címeire.

A belügyminisztérium is nyomoz egyé-
ként a Reinitz-ügyben, legalább is erre enged
következtetni az a rendelet, amely tegnapelőtt
érkezett Szatmár város előjárósághoz. A ren-
delet szerint az összes 1921—1923. években ki-
vándoroltak fényképei a belügyminisztériumba kül-
dendők, ahol — mint a rendelet jelzi — a Rei-
nitz-nyomozás céljából van azokra szükség.

Tizenhét fegyenc megszökött az ungvári ügyészség fogházából

Kibontották a százhusz centiméter vastag kőfalat
és nyolc méter magasságból leugrottak. Felkuta-
csendőrségét. Tíz fegyenc már kézrekerült

(Ungvár, február 8. Az Uj Kelet tudósít-
jától.) Valósággal mozdírmába illő izgalmas hajtó-
vadászat folyik most Ruszinszko egész területén.
Ruszinszko egész csendőrsége mozgósítva van. Ti-
zenhét veszedelmes fegyenc után kutatnak, akik
keddre virradó éjszakán

fantasztikus módon megszöktek az ungvári ügyészség fogházából.

A szökés az egyik elsőemeleti cellából történt,
amelyben huszonnégy rabot őriznek. A megszökött
rabok tizenhelen vannak és a névsoruk a követ-
kező: Osztrovszky Sándor, aki a Stepela János
álnevet is szokta használni. Sidor Andrej ukrán,
Oleksik Vaszil izai és Krajnanszky György bereznai
munkás. Ezek a nemrég elfogott beregszászi rablá-
banda tagjai voltak. Clopcsik Frantisek lubnói
munkás. Micik Miska, a turjabisztrai gyilkos. Moriszt
Kornél moldvai születésű kocsis. Rosenfeld Adolf
festőmunkás. (Bünlajstromának aktái öt kilót nyom-
nak.) Varga Ferenc többszörösen büntetett kassai
mérsáros. Wollák N. jungbunzlauai szabó. Dobai
János (névéen Kis Ferenc, Nagy Ferenc) szegedi
állás nélküli, többször büntetett csavargó. Ligás
József, Turjanicza János, Nikita Vaszil, Barto-
lic János, Bartol Juan és Nagy Jajos.

A fegyencnek több napos türelmes munka
után sikerült szökésüket lehetővé tenni. Az eme-
leti cellának a Samovolszky-utca felé eső részén
a százhusz centiméter vastag, kőből emelt falat
kibontották. Embernagyságu nyílást vajtak a falon
s lepedőn ereszkedtek le az utcára. A kőfalat a
vaságyukból letört vasdarabokkal bontották meg.

A cellában huszonnégy rab volt, hét azonban
nem szökött meg, mert már csak rövid idejük van
hátra elűtötésükből. Ezek azonban mit sem akar-
nak elárulni arról, hogy a többiek miként szöktek
meg és hogy merre vehették utjukat. Azt mond-
ják, hogy sem az előkészületekből nem láttak sem-
mit, sem a szökésből, mert mélyen aludtak.

A szökevények után mozgósították az egész
Ruszinszko csendőrségét, Ungvárról két század
csendőrr ment ki a környék felkutatására s körtá-
vratot küldtek valamennyi rendőrségnek.

Keddén este Aleksiket elfogták. A vadaskert
körül ödögött, mikor szembejött vele egy rendőr.
A fegyenc a rendőrré revolvert fogott, de az ki-
ütötte a kezéből.

Szerda délig a szökevények közül nyolcat
sikerült Ungváron és a környékén elfogni.

A kassai rendőrség a telefonon kapott érte-
sítés után nyomban hozzálátott az esetleg Kassára
szökött rablók és betörők nyomozásához. Megállá-
pitották, hogy a megszökött rabok nagyrészeről a
bűnygyi nyilvántartásban is van adat, sőt mind-
egyiküknek a fényképe és ujjlenyomata is megvolt
a kartokékában. Rövid negyedórak alatt elkészül-
tek a fényképekről a másolatok. Ezeknek a fény-
képeknek alapján február 6-án a vasuti rendőr-
ségnek abban a pilanában sikerült elfognia Dobai
Ferenc 20 éves, többszörösen büntetett zsebtolvajt,
amikor az ungvári vonatból kilépett az állomásra.

Petróleummezőket fedeztek fel Palesztinában

Jeruzsálem, febr. 8. Hebron keleti részében
az amerikai érdekeltségű Standaard Oil Company
petróleumra bukkant.

Bulgária kéri a békeszerződés revízióját

Szófia, febr. 8. Ladzes és Burov volt bolgár
miniszterek Cankow miniszterelnök megbízásából
Párisba utaztak, ahol kéri fogják, hogy gazdasági
és politikai tekintetben változtassák meg a neuillyi
békeszerződést. A delegátusoknak másik feladata,
hogy támogassák a londoni és párisi macódon
bizottság akcióját.

Ma írják alá az olasz-orosz egyezményt

Róma, febr. 8. Hivatalosan jelentik, hogy
ma megtörténik az orosz-olasz egyezmény aláírása.

A Reven Rajemeth bizottság Oradea-Mare-n nagy Palesztina-Meetinget rendez vasárnap délelőtt fél 11 órakor az Apolló-mozgóban

Rendőrkézre jutott a gyergyói főhadnagy-haramia

Marosvásárhelyen felismerték és letartóztatták Blénesi Pistát. A detektívok harca a rablóval. Blénesi bűnlajstroma

(Tárgulmures-Marosvásárhely, február 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Blénesi Pistának, a gyergyói főhadnagy-haramiának viselt dolgairól már több ízben beszámolt az Uj Kelet. Blénesi jól megszervezett bandájával hónapokon keresztül tartotta rémületben Gyergyó vidékét, anélkül hogy az üldöztetésére kivezényelt csendőrség és katonaság kézre tudta volna keríteni. A híres bandavezér már hetek óta nem adott hírt magáról, míg most egyszerre

feltűnt Marosvásárhelyen, ahol azonban felismerték és letartóztatták.

Szerdán délután Schitea detektívnek feltűnt egy magas termetű elegáns fiatalember, aki feltűnő költségeivel vonta magára a figyelmet. A detektív jobban szemügyre vette a fiatalembert, akiben meglepődve ismert rá Blénesi Pistára. Schitea követni kezdte Blénesit, aki a város határa felé tartott. Künn az elhagyott mezőkön, egy magányos fa alatt állapodott meg és egy kő alól levelet vett elő. A detektív elérkezettnek látta a pillanatot és revolvert szegezve rá, megadásra szólította fel. Blénesi teljes erejével védekezett. Az uton senki sem járt s a detektív és a haramia között izgalmas harc fejlődött ki. Blénesi kiütötte a detektív kezéből revolverét és már-már felülkerekedett, amikor a detektív egy hatalmas csapással leterítette,

bilincset rakott kezére és bekísérte a rendőrség fogdájába.

A legendás rablóvezér kihallgatásakor rengeteg bűncelekményt ismert be. Bevallotta, hogy az ő bandája kísérelte meg az emlékezetes amerikai izü vasuti rablást is. Ő maga vasuti főellenőrnek öltözve, felszállt a Bukarest felől érkező gyorsra és hivatalos minőségben kivallotta a vonatvezetőt, aki elárulta a vélt főellenőrnek, hogy három és félmillió lej szállit a vonatot a kolozsvári postai igazgatóságnak. Boszorkányos gyorsasággal ment minden. Blénesi leszállt a vonatról és automobilon előre száguldott Szalanádig. Megelőzte a gyorsvonatot. Szalanádon vártak rá társai. Az őrházat lebontot-

ták, a terméskövekből új töltést építettek, felszedték pár méteren a sineket és egy kanyarodót raktak az új töltésre, melyen a Bukarest felől érkező gyorsvonatnak a Marosba kellett futnia. A terv az volt, hogy a kisiklott vonat tehetetlen utasait, ha másképp nem megy,

a Marosba fullasztják és azután kényük-kedvükre kifosztják a vonatot.

A vakmerő tervet egy előre nem látott véletlen hiúsította meg. A gyorsvonat később és időközben ellenkező irányból egy tehervonat indult. A tehervonat mozdonyvezetője, Bachmann János idejekorán észrevette a felszedett sineket. A tehervonat mozdonya kisiklott, a terv fel volt fedve és ezzel az egész szépen felépített nagyszabású vonatrablás dugába dőlt. Elmeséli még egy vakmerő rablást. Laggio Luggi olasz kapitány, aki az elesett olasz hősök sírját exhumáló bizottságával járt a Szé-

Márffy tagadja a pokolgépes merényleteket

A rendőrorvos örülnék tartja a bombagyártót. Ujabb terhelő adatok Márffy és társai ellen. Házkutatás a nemzetvédelmi osztály helyiségeiben. Az aktatásak érdeklődő

(Budapest, február 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az erzsébetvárosi Demokrata Kör elleni bombamerénylet ügyében ma kihallgatták Márffy Józsefet, aki még semmit sem tudott bűntársainak tegnapi beismerő vallomásairól. A kihallgatás a rendőrorvos jelenlétében folyt le, de nem hozta meg a várt eredményt. Márffy a legnagyobb lelki nyugalommal tagadta a vádak és örültséget szimulált. A rendőrorvos véleménye szerint Márffy feltétlenül terhelt agyu, amit már a külseje is elárul.

Kihallgatta a rendőrség Herczeg József portást is, aki megmaradt amaz állítása mellett, hogy a merénylet napján

nem látott gyanus embereket a Körben

és csak a lapokból értesült a merényletről. A detektívok kivonultak a robbantók Ferenc-köruti ta-

kelyföldön, egy csikszeredai munkásbiztosító tisztviselővel és Hégel maroshévi fűrésztelep igazgatóval, a hévi állomás felé tartott. Hégel igazgatónál félmillió lej készpénz volt, melyet munkásai egy heti bérének kifizetésére szánt. Blénesi és társai a három embert fanatikus módon rabolták ki.

Elmondja, hogyan vivott Tölgyes mellett véres ütközetet az elfogatására kiküldött csendőrökkel. Az ütközetnek több halottja volt mindkét részből. Blénesiék valósággal beásták magukat a havasokba, ahol több hónapi élelemmel látták el magukat arra az esetre, hogyha a csendőrség ki akarná őket és társait éheztetni. A vezér az összeharácsolt pénzt futár útján küldte egy galaci bankba. Az volt a terve, hogy

amint tízmillió lej készpénzt összegyűjt, Amerikába szökik.

Volt egy Mehatistenodos görög kereskedő névre kiállított amerikai utlevele. Hogy honnan szerezte, nem árulja el. Ezt a tervét azonban a marosvásárhelyi rendőrség ügyes detektívje — legalább is egyelőre — megghusította.

nyájába, ahol egy márványasztalt találtak, amelyre Marosi és Chiaszty állítása szerint Márffy lerajrolta az összeállítandó bomba szerkezetét. A helyiségeket lepecsételték.

A rendőrség megállapította, hogy a robbanás délelőttjén Márffy aktatáskával megjelent az erzsébetvárosi Körben és az egyik igazgatótól megkérdezte:

— Biztos-e, hogy ma lesz a vacsora és hogy a vezetők eljönnek? Mert én is csak ez esetben leszek itt.

Az igazgató

Márffy arcképében ráismert az érdeklődőre.

A rendőrség körében az a vélemény alakult ki, hogy Német József, a Kör házi szolgája, Herczeg József portás, Péter Tivadar és Salló János állandó testőrei voltak Marosinak és Márffynak, akik a merényletben is közvetlen segítségükre voltak.

Mit mond a shimmi mestere?

Apárisi „Excelsior” megszólaltatta Henry Carzon parkettáncost, aki ma egyike a francia főváros legjobb shimmitáncosainak.

— Két éve vagyok — mondotta Carzon — ezen a pályán és ha visszagondolok arra az időre, amikor egy ügyvéd irodájában négyszáz frank havi fizetésért naponta hat órát robotoltam, mostani sorsommal meg lehetek elégedve. A közönség hamisan ítéli meg a hivatásos táncos munkáját. Általában úgy vélik, hogy pénzünket fáradság nélkül keressük és hogy a világon nincs könnyebb és kellemesebb munka, mint a táncos munkája. De megfelelnek arról, hogy naponta öt órától nyolc óráig délután és este tíz órától gyakran hajnali öt óráig kell táncolnunk. A hivatásos táncosnál nem a minőség, hanem a mennyiség a fő. Legfontosabb, hogy az ember sokat és gyakran táncoljon. Én például naponta kilenc és félórát dolgozom. Ugy vélem, hogy egy vasmunkás nincs annyira kimerülve az elvégzett munka után, mint én. E kilenc óra alatt körülbelül tíz kilométert táncolok, zsebemben ugyanis egy kis podométert tartok, amely, mint az autó taxamétere, pontosan feltünteti a mozgások számát. Havonta körülbelül hater ezer frankot keresek, azonban a hivatásos táncosok között kevés van olyan, akiknek jövedelme eléri ezt a számot. Állandóan százötven hölgygel táncolok és ha az egyik helyiséget egy másikkal cserélem fel, ami elég sűrűn fordul elő, akkor százötven levelet írok hölgyeimnek és értesítem őket, hogy hol találhatnak. E célra egy írógépet kellett beszereznem. Táncosnőim leginkább férjes asszonyok, akiknek féltékeny férjeik nem engedik meg, hogy mással simmizzenek, mint hivatásos táncossal. Minthogy nem a hölgyektől, hanem férjeiktől kapom a fizetésemet, alig van valaki is nálam hátrálékban. Mostanában nagy bőség van táncosokban. Az emigrált orosz tiszték legtöbbje ugyanis ezt a pályát választotta. Nyolc orosz herceget ismerek, akik mint táncosok keresik meg kenyerüket.

A jégcsap

(Zilah Lajos vígjátékának bemutatója a Magyar Színházban)

Ha valakit le akarunk rajzolni, először azokat a tulajdonságait vesszük ceruzahegyre, amelyek legjobban szembetűnnek és amelyek az arc karakterét adják. Ezt a módszert kell követni, amikor Zilah Lajos új vígjátékával foglalkozunk és kénytelenek vagyunk megállapítani, hogy a vígjáték legkarakterisztikusabb vonásai azok a hibák, amelyek az egész darab felépült. Az, ami a darab kiindulását jelenti, hogy egy téj próbára akarja tenni felesége hűségét és felhatalmaz valakit, hogy az asszonyt erős ostrom alá vegye, nem új, hiszen ezen épül fel Vajda Ernőnek hatalmas közönségsikert aratott drámája, a „Szerellem vására” is. Csakhogy amíg John Morlandnak, az energikus, az önmaga erejének istenítésében elvakult, a féltékenységet örületes tokozó szivtelen embernek elbisszák, hogy feleségét egy kalandor karjaiba dobja és azután in flagranti érve szerencsétlenül tegye, megbosszulja vélt hűtlenségét, semmiesetre sem vagyunk hajlandók elhinni dr. Paralinak, a Jégcsap színműves és kapkodó férjfigurájának, hogy ugyanerre a célra egy jólöltözött, csinos, pirosnyakkendő fiatalembert felbérelt. Az olyan férj, mint dr. Parali, aki ötven éves korában fiatal lányt vett feleségül és aki vele egy álló esztendeig a legnagyobb bekeségben élt, ha egyszer feltámad benne a sárga ördög, nem meri feleségét próbára tenni, mert fél, hogy a sárga ördögnek lesz igaza. Ilyen emberek félnek a bizonyos rosszat megtudni és inkább a sötét bizonytalanságban tapogatoznak.

A férti alakja tehát hibás. De hibás az asszony alakja is, aki az adott rövid néhány nap alatt három férjével csalja meg az urát és aki az első ismeretlennek a nyakába ugrik, hogy az első este vacsorájánál már pezsgőt igyanak és csókolozanak is. Elnagyolt vonásokkal rajzolta meg Zilah ezt az asszonyt, mert portrénak semmiesetre sem portré, karikatúrának pedig logikátlan.

A darab szerkezete széteső és bizonytalan.

Azért szerepelt alakokat, így például Kristóf bácsit, az öreg fogorvost is, hogy Parali dr. ne legyen kénytelen hosszú monológokban elmondani azt, ami szíven fekszik, más összekötése a darab sejtrendszerének centrumával nincs. Más figurák viszont azért jönnek, mennek, mozognak a színpadon, hogy a szerzőnek módja legyen néhány erőszakos és indokolatlan epizóddal aláfesteni a darab vígjáték voltát és a deus ex machina helytelen alkalmazásával utánozni a komédiáirás francia nagymestereit. Helyzeteket, amelyek technikailag a bonyodalom kiépítésére voltak szükségesek megoldatlanul vagy felületes munkával nem indokolja meg azokat az egyszerű kis dolgokat, amelyeket megindokolni nagyon könnyű lett volna. Ez az oka azután annak, hogy a színészek játékában nincs meg az a szükséges stílus és öntudatosság, amely egy jó vígjáték jó előadásának feltétlenül elsőrendű kelléke.

Nagyon alu szín-szi munkáról nem lehet beszélni és ez is talán a szerző hibája. Az egyetlen alak, aki husból, vérből való figura, aki tényleg él, egy pirosnyakkendő ügyvédjelölt, aki verseket ír és aki, hogy szigorlatához pénzhez jusson, elvállalja az asszony elcsábítását. Ezt a fiut Kemény László játszotta, ő volt az egyetlen, aki helyes akkordot ütött meg a tegnapi előadás orkeszterének disszonanciájában. Baróthy Erzs, nem tudom, lehet, hogy szerző és a rendező az oka, de nekünk ő nyújtotta, ő a felelős érte, nem volt kacér, kedves, ravasz, fiatalasszony, Paralinét, mint egészen utolsó kis nőt állította be, aki minden férjével szembe és aki az ismeretség első ötpereében egy vadidegen férfi karjaiba hull. Forgács Sándor nem nyújtott többet, mint amennyit a szerep lehetőségei engedtek, Cselle szimpatikus és igénytelen volt, Mihályfi kis szerepében Kemény mellett az est sikerének főrészesze. Stolcz Hilda és Berkó József csak rontottak az előadás amugy is gyenge menetén.

A közönség nevetett, ennek a vígjátéknak nincs is más célja. Színpadra kerülni, nevetetni és eltűnni. A mór megtette kötelességét — a mór mehet.

Tyrnauer István

Báliruhákat minden árnyalatban fest, tisztít Gzink

HIREK

Az Uj Kelet sz. egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Feljelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Armaniában és külföldön az „Uj Kelet“ részére kizárólag Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei felévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Frischauer trükkjei

(Bécs, február 8. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A napokban meghalt dr. Berthold Frischauer, a „Neue Freie Presse“ egyik szerkesztője. Frischauer a legrégibb újságírók közé tartozott és a legkiválóbb riporterek egyike volt. Pályáját a „Wahrheit“ című lapnál kezdte, amelynek kiadója, Wallerstein, hamarosan kitogyott a pénzből és a lapot kénytelen volt bezárni. Dr. Frischauernek jutott a szerep, hogy a lapban folytatásokban megjelenő regényt ügyesen befejezze. Akkoriban még nem volt Ausztriában újságíró-törvény és a munkatársak egyike sem kapott végkielégítést. Frischauer haragját a regény befejezésében érezte. Az utolsó sorokat úgy szövegezte meg, hogy a hést a női szereplővel összeházasította. Három elválasztó csillagjelet tett a regény végére és ezeket írta befejezésül:

„A regény többi szereplőit Wallerstein ur a „Wahrheit“-hoz szerződtette és ennek következtében természetesen éhen kellett pusztulniok.“

Mikor a kiadó másnap észrevette a ravaszságot, kétségbeesetten futkosott a rendőrhatalósághoz, amelynek segítségével ki akarta eszközölni lapja utolsó számának elkobzását. Ez azonban nem sikerült.

A fiatalújságíró — trükkje következtében — egész Ausztria megismerte és a „Neues Wiener Tagblatt“ leszerződtette. 1881 december 8-án a Ring-színház éjébe alkalmával ismét feltűnt újságírói ügyességével. Megírta Landsteiner bécsi rendőrfőnök beszélgetését Károly Lajos főherceggel, aki a tűznél megjelent. A kényelmes és az intézkedéseket távolból irányító rendőrfőnök ugyanis nem látta a tűz irtózatot katasztrófáját és amikor a főherceg megjelent nála, Landsteiner rendőrfőnök e szavakban tette meg jelentését:

„Mindent sikerült megmenteni!“

Ennél a katasztrófánál tudvalegőleg négyszázötven ember vesztette életét. Minthogy Frischauer újságja révén kitűdött a rendőrfőnök felületlensége, harmadnapra menesztették.

Frischauer udvari körökben is bejáratos volt és itt tudta meg, hogy Köburg Ferdinánd titokban Ebenthalról Bulgáriába utazik, hogy ott Battenberg Sándor örökét a hatalmak hozzájárulása nélkül átvegye. Az újságíró felkapaszkodott a vonatba és a mozdonyvezető mellett megtette az utat Szófiáig és onnan tudósította lapját, a „Neues Wiener Tageblatt“-ot, amely akkor az egész világsajtót megelőzte ezzel a hírrel.

Rudolf trónörökös Frischauer jó ismeretségben volt és minden nagyobb útjára elkísérte. Megtörtént egy alkalommal, hogy mikor a trónörökös Galiciában járt és Frischauer is magával vitte, az újságíró az udvari távirata tisztviselőjétől elkérte azokat a táviratokat, amiket a főherceg küldött. A tisztviselő abban a hitben, hogy magasállású udvari emberrel áll szemben, szívesen átengedte a táviratokat. Ezek között volt egy, amelyet a főherceg az újságoknak szánt.

— Ehhez még lesz valami módosítani való — mondotta — és elvette a sürgönyt.

Felórával később ugyanezt a sürgönyt leadta a „Tageblatt“-nak, csak azért, hogy elsőnek az ő lapja közölhesse.

Rudolf trónörökös jóízűt nevetett, amikor megtudta Frischauernek azt a fogását.

Barátja, Julius Szeps, neves bécsi újságíró, meleg szavakkal bucsuzik a kollégától, akinél jobb embert, ugymond, alig ismert az újságírás, amely pedig tele van aranyos kedélyű emberekkel.

— A volt ellenséges államok alattvalói vagyonának likvidálása. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter a volt ellenséges államok alattvalói vagyonának likvidálása alól mentesítette az örményeket. Elrendelte továbbá, hogy a németek vagyonának most folyó likvidálása után a magyar állampolgárokra kerüljön a sor. A bolgárok ügye függőben marad, mert valószínű, hogy legközelebb román-bolgár egyezmény jön létre ebben a kérdésben.

Kifogyott a malmok lisztkészlete.

Pénteken délelőtt a kolozsvári malomtulajdonosok küldöttsége járt dr. Utalea polgármester-nél, akivel közölték, hogy a malmok lisztkészlete kifogyott és ha új gabonaszállítvány nem érkezik idejében Kolozsvárra, akkor a jövő héten már a város kenyér nélkül fog állni. Előadta, hogy a vasúti zavarok miatt nem érkezett meg a megfelelő gabonamennyiség Erdély fővárosába, az ittlévő készletek azonban elfogytak. Ez a bejelentés a városi tanács mai egész ülését igénybe vette. A városi tanács elhatározta Crainic városi tanácsos előterjesztésére, hogy a regátból már utban lévő gabonaszállítványok közvetlenül a város címére érkezzenek és ebben az esetben a szállítványok nem esnek semmiféle korlátozás alá. Együttal intézkedés történt a vasutigazgatóságnál is, hogy a gabona haladéktalanul Kolozsvárra jusson.

— Feloszlatták a kolozsvári katonai orvoseképző intézetet. Bukarestből jelentik: A hadügyminiszter elrendelte a kolozsvári katonai orvoseképző intézetnek február elsejével való feloszlását. Az intézet feloszlása után a kolozsvári katonai orvostanhallgatókat a bukaresti katonai orvoseképző intézetbe vezénylik be.

— A bizonyítványhamisítók. Néhány héttel ezelőtt a hadkiegészítő parancsnokság gyanus érettségi bizonyítványoknak jött a nyomára. E bizonyítványok alapján egyesek az önkéntesi jogot akarták megszerezni. A vizsgálat során, mint azt már megírtuk, az egyik kolozsvári közjegyző jelentést tett arról, hogy járt nála egy fiatalember, aki érettségi bizonyítványát akarta lemásoltatni. A bizonyítvány tüzetesebb megvizsgálásánál kiderült, hogy az aláírások és a bélyegző hamis. A közjegyző vallomása alapján a fiatalembert letartóztatták. A letartóztatott vallomásában elmondta, hogy a bizonyítványt, amelyet az önkéntesi jog megszerzéséhez akart felhasználni, háromezer lejért a volt kultuszreszort egyik tisztviselőjétől vásárolta. E nyomon elindulva, hamis bizonyítványgyárnak jöttek a nyomára, amely üzletszerűleg három-négyezer lejért bárkinek kiállított kereskedelmi vagy gimnáziumi érettségi. A vallomás alapján több embert letartóztattak, akik ellen okirathamisításért megindították az eljárást. A vádlottakat tegnap újra kihallgatták. Ekkor azt vallották, hogy a szükséges bélyegzőket egy volt rendőrségi, jelenleg államrendőrségi detektívől kapták. A vallomás alapján a detektívet tizenöt napra, amíg a tárgyalás befejeződik, felfüggesztették állásából. Ha a tárgyaláson kiderül ártatlansága, a detektívet visszahelyezik állásába.

— Jabez héber író meghalt. Londonból jelentik: Zeév Jabez, ismert héber író a napokban itt meghalt. Jabez 1847-ben született, az orosz-lengyel Kolonjónban és irodalmi működése visszanyúl a haszkaha időkbe. Konzervatív irányzatot képviselt, de azért követelte a vallásos zsidóságot, hogy tartson lépést a kultura haladásával. A Chovévé Cion-csoporthoz csatlakozott és a nyolcvanas években Jeruzsálemba ment, ahol „Haerec“ címen időnkint megjelenő folyóiratot adott ki. A kilencvenes évek elején a Sichron Jakob kolónia rabbinusnak és iskolavezetőnek hívta meg. Itt írta ismert héber szemelvényes munkáját és gyermekeknek való héber történetét. Minthogy a Rothschild-féle igazgatás rendszabályai nem tudott beletörődni, elhagyta Sichron Jakobot és Európa-pába jött, ahol tudományos és irodalmi munkájából élt. Az ismert Reines rabbival együtt egy mizrahi irodalmi folyóiratot adott ki és több kötetben ismertette a palesztinai produktív zsidóság életét. A háború kitörése óta Londonban élt.

— Taft volt amerikai elnök súlyos beteg. Washingtonból jelentik: Taft volt elnök, aki jelenleg a legfőbb bíróság elnöke, súlyosan megbetegedett.

Nagy Palesztina-Meeting

az Apolló-mozgósínpályán
február 10-én, vasárnap d. e. 10 órakor,

Szónokok:

Dr. Pollák Adolf, (Berlin) a Keren Kajemeth Jeruzsálemi főirodájának kiküldötte. Palesztina felépítése.

Dr. Weiszburg Chaim, a Zs. N. Sz. alelnöke,
Szekely Béla, a Zs. N. Sz. főtitkára. A galutbeli zsidóság feladatai.

Dr. Klein Miksa, a Zs. N. Sz. társelnöke: A palesztinai erdélyi kolónia jelentősége.

Giszkalay Jochanan.

— Csehszlovákia nem ad apanázst Zita exkirálynének. Prágából jelentik: A „Venkov“ című lap, amelynek hivatalos körökkel való összeköttetése közismert, cáfolja azt a hírt, mely szerint a kisanant foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy Zita exkirályné részére évi apanázst adjanak az utódállamok. Csehszlovákia semmiesetre sem fog magára vállalni oly kiadást, amely a csehekkel szemben mindig ellenséges érzületű dinasztia tagját illetné.

— A parlament ügyvédtagjai és a közjegyzői intézmény. Bukarestből jelentik: A parlament ügyvédtagjai ma érkekezletet tartanak az ügyvédi rendtartásról és a közjegyzői intézményről szóló törvényjavaslat ügyében.

— Franciaország budapesti követe. Budapestről jelentik: Francois de Carbonal volt tangeri követet Magyarországra neveztek ki francia követé.

— A januári bankjegyforgalom. Bukarestből jelentik: A Banca Nationala legutóbbi kimutatása szerint 17.799 millió lejnyi bankjegy van forgalomban, szemben a december 31-iki kimutatással, amely 17.916 millió volt.

— Francia színház Egyiptomban. Párisból jelentik: Néhány hónappal ezelőtt Cecele Sorel ismert francia színésznő Egyiptomba utazott, hogy ott nagyobb városokban vendégszerepeljen. A művésznő, aki egyébként a Molière-vigjátékok női típusainak legjobb megszemélyesítője, Luxorba utazott, ahol meglátogatta Tutankhamen sírját. Ceter egyiptológus, lord Carnarvon egyik munkatársa, aki a luxori ásatásokat vezeti, személyesen kalauzolta a művésznőt és megmagyarázta a leletek tudományos fontosságát. E látogatással kapcsolatban az a hír terjedt el Párisban, hogy Henry Bernstein is Egyiptomba utazik, a luxori fárósírok megtekintésére. Bernstein ugyanis olyan drámán dolgozik, amely Egyiptomban játszódik. Henry Bernstein egy újságíró előtt ezt a hírt megcáfolta. Kijelentette, hogy néhány hónappal ezelőtt Egyiptomban volt huzamosabb ideig és ekkor olyan élményekhez jutott, amelyek feldolgozása éveikig fog eltartani. Bernstein kijelentette, hogy egyiptomi tartózkodása alatt nagy érdeklődést tapasztalt a francia irodalom, különösen pedig a francia színház iránt. Alkalmának találja az időt arra, hogy Kairóban francia színház épüljön. Kairóban több befolyásos személyiséggel tárgyalt ez ügyben, akik a színházépítés tervét nagyon rokon-szervesen fogadták és megígérték az ügyben való támogatásukat. Két tekintélyes pénzügyi emberrel is összeköttetést keresett, akik hajlandóknak mutatkoztak a francia színház felállítására.

— A román-magyar vegyesbizottság tárgyalásai. Bukarestből jelentik: A román-magyar vegyesbizottság minden hétfőn és csütörtökön fogja ezután üléseit tartani a pénzügyminisztériumban.

— A palesztinai erdélyi falu közkönyvtára. Az erdélyi kolonisták közkönyvtára részére mai napon a következő újabb könyvadományt juttatták a Zsidó Nemzeti Szövetséghez: N. N. Cluj, Perez—Scholem Alechem—Schalom Asch: Ostjüdische Erzähler. Knut Hamson: Az anyaföld áldása. Herzl: Altneuland. Rath: Szfat Ammónu, J. Brandeis: Sippurim, Gettosagen, Jüdische Mythen und Legenden. Endrei Zalán: Angol dskameron. G. Meyrink: A zöldarcú kísértet. Helene von Beniczky-Bajza: Das Schlossgeheimnis. Dr. Neumann Vilmosné: Goethe: Faust.

— Az udvaron. Ma reggel a Baron Poputca egyik házában udvarán hiányosan öltözött, félig megfagyott nőre akadtak. Értesítették a rendőrséget, ahonnan kiszálltak a helyszínre és a szerencsétlen nőt bevitték a rendőrségre. A rendőrségen élesztgetni kezdték, az élesztési kísérleteknek félóra múlva már mutatkozott a hatása. A rendőrségről a szerencsétlent bevitték a szegényházba. Személyazonosságát még nem sikerült megállapítani. A főorvos véleménye szerint a nő megrogzott alkoholistá, aki valószínűleg részegen vetődött az idegen ház udvarára.

* A fejtájás, szédülés, mellszoruás, szív dobogás, étvágytalanság, gyomoronyomás, téher nyelv, rossz szájjíz oly esetekben, melyek dugulástól származnak, a „Koprol“ egy pasztillája kitisztítja az emésztés útjait és elhárítja a vértömlést. Kapható minden gyógyszertárban.

* Az előkelő közönség minden kávéházban, barban, cukrászdában a Bäumel, Steiner és Társa rt. lugoji cég királyi udvari szállítók „Besco“ likörkülönlegességeit kéri 4

* Koprol az ideális hasbajtó, biztosan és fájdalom nélkül hat. Kapható a gyógyszeraktárban.

kszeredai munkásbiztosító el maroshévi fűrésztelep állomás felé tartott. Héglej készpénz volt, melyet érének kifizetésére szánt. három embert fanatikus

an vivott Tölgyes mellett fogatására kiküldött csendek több halottja volt mindvalósággal beásták ma-hol több hónapi élelem-t arra az esetre, hogyha á ötlet és társait éheztetni. csolt pénzt futár útján kba. Az volt a terve, hogy készpénzt összegyűjt, ába szökik.

dos görög kereskedő névre vele. Hogy honnan szedt az tervét azonban a ésreg ügyes detektívje e — meghiusította.

Regényeket
rhelő adatok Márfy iségeiben. Az akta-

anyasztalt találtak, amelyre ása szerint Márfy lerajmbaszerkesztét. A helyi-

lapította, hogy a robbanás táskával megjelent az er- az egyik igazgatótól meg-

ma lesz a vacsora és hogy fert én is csak ez esetben

ismert az érdeklődőre.

a vélemény alakult ki, a háziszolgája, Herczeg adar és Salló János ál- Marosinak és Márfynak, vetlen segítségükre voltak.

at, így például Kristóf is, hogy Parali dr. ne le- ológokban elmondani azt, szeköttetése a darab sejt- nines. Más figurák vi- e, mozognak a színpadon, egyen néhány erőszakos aláfesteni a darab vigja- ina helytelen alkalmazás- a francia nagymestereit. chnikailag a bonyoda- kségek megoldatlanul nem indokolja meg azo- rat, amelyeket megindo- volna. Ez az oka azután tékában nincs meg az a osság, amely egy jó vig- denül elsőrendű kelléke.

akáról nem lehet beszélni a. Az egyetlen alak, aki a, aki tényleg él, egy t, aki verseket ír és zhez jusson, elvállalja az ifiut Kemény László ját- aki helyes akkordot s orcheszterének disz- zom tudom, lehet, hogy de nekünk ő nyújtotta, kacér, kedves, ravasz, mint egészen utolsó kis térfivel szemez és aki n egy vadidegen férfi

or nem nyújtott többet, tőségei engedték, Cselle t, Mihályfi kis szere- st sikerének főrszese- ef csak rontottak az enetés.

ennek a vigjátéknak a kerülni, nevetetni köteleességét — a mór

Tyrnauer István

it Gzink

KÖZGAZDASÁG

A kenyérrák emelkedése. Bukarestből jelentik: A pékek küldöttsége arra kérte a kereskedelemügyi minisztert, hogy az ötvenbanis lisztáremelésnek megfelelő kenyérráemlést engedélyezzen. A miniszter azonban a kérelmet elutasította, de a molnárok újabb közbenjárására megígérte a kérdés tanulmányozását és a régáti és erdélyi malmok megbízottait péntekre értekezletre hívta össze. Addig a kenyér ára Bukarestben változatlan marad, azaz a barna kenyér kilója öt lej, a fehéré nyolc lej.

A cseh behozatali áruk forgalmi adója. Prágából jelentik: Az importárak forgalmi adójáról szóló kormányrendelet most jelent meg. Ezen rendelet szerint egyes mezőgazdasági örleményeket és takarmánycikkeket a behozatal alkalmával forgalmi adó alá fogják vonni. Az adót, az eredeti intenciótól eltérőleg, nem százalékokban, hanem 100 kilogram után fizetendő fix összegben fogják megállapítani. A forgalmi adótételek a következők: buza 3.50, rozs 3.50, tengeri 1.60, köles 2.50, bab 2.50, zab 3.50, borsó 5, lencse 12, búkköny 3, hajdina 2, liszt gabonából és hüvelyesekből 10, dara 12 csehszlovák korona.

Lengyelország naftatermése. Lembergől jelentik: A boryslawi naftatermelés 1923 decemberében 3925 ciszternát tett ki (1 ciszterna = 10 tonna), ami az előző hónappal szemben 400 ciszternás csökkenést jelent, de az 1922 december hónappal szemben a naftatermelés ezen a vidéken 500 ciszternával nagyobb volt. A termelés hanyatlása a különböző petróleumforrások kimerülésére és a nagyobb helyszini fogyasztásra vezethető vissza.

A hadsereg bakancsszükséglete. Bukarestből jelentik: Az ipar és kereskedelmi minisztérium az elmúlt héten a hadsereg bakancsszükségletének fedezésére értekezletet hívott össze, amelyen 30 bőszerző vállalat delegátusa jelent meg. A hadsereg 1924. évi öszszükséglete 100.000 pár bakancs, a hadügyminisztérium

azonban 400.000 pár bakancsot akar beszerezni. A nagy gyárak 600 lejes árat javasoltak bakancspáronként, de a tárgyalások során 550 lejig lementek. A kormány azonban visszautasította ezt az ajánlatot és 480 lejig kínált. Ezt az árat a kisiparosok küldöttei elfogadták, mire a hadügy-, illetve ipar- és kereskedelmi minisztérium nekik adta a bakancsszállításra való megbízatást.

A mai valutapiac

A tegnapi nap forgalma ma alábbhagyott, de a piac azért szilárd. Az árák csak lényegtelen változásokat szenvedtek és a következőképpen alakultak: osztrák korona 357-359, belöldi magyar korona 230-235, cseh korona 568-570, francia frank 9.15-9.20, svájci frank 34.40-34.45, dollár 198-200, font sterling 852-855, olasz lira 8.70-8.72, dinár 2.30-2.35.

Valutapiac február 8-án:

Bukarest. Devizák: Páris 922, Berlin —, London 853, New York 198, Róma 875, Zürich 34.65, Bécs 28.25, Prága 575, Budapest 75.

Bukarest. Valuták: Napoleon 800, márka — leva 130, török lira 100, font sterling 855, francia frank 940, svájci frank 35.00, olasz lira 890, irachma 390, dinár 230, dollár 198, lengyel marka 23, osztr. korona 28.5, magyar korona 40, cseh korona 565.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 130-130, Amsterdam 215⁵/₈-215⁵/₈, New York 573.5-573.5, London 2480.5-2482, Páris 26.70-26.62.5, Milano 2517.5-2517.5, Prága 1667.5-1667.5, Budapest 201-201, Belgrád 680-680, **Bukarest 291.25-291.25**, Varsó —, Bécs 81-81.

Angol kölcsön magyar malmoknak. Budapestről jelentik: A magyar kormány a malomipar számára angol bankháznakál 600.000 font sterling — körülbelül 85-90 milliárd magyar korona — kölcsönt kötött le. Ebből az összegből 100.000 fontot a Borsod-Miskolci gőzmalom kap a Banca Guinness, Mahon & Co-tól, a többi a fővárosi malmok között oszlik el.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Sch. Imre, Oradeamare. A hatodik bécsi mintavásárra utazók ötvenszázalékos vizunkedvezményt kapnak, ha az illetékes kereskedelmi kamara igazolását felmutatják, a vasutakon pedig azt a kedvezményt, hogy személyvonatra szóló jeggyel gyorsvonaton, vagyis másodosztályú személyjeggyel a gyorsvonatok másodosztályán utazhatnak oda és vissza. Személyvonattal utazók nem részesülnek kedvezményben. A vasuti kedvezmény csak március hatodikától tizenhétedikéig tart, míg felaru vizumot már február 18-tól ad az osztrák konzulátus, de hamarabb nem.

D. E. Brasov. A román vasút ötvenszázalékos kedvezményt ad a bécsi mintavásárra utazóknak. Irjon a *Wohnungsnachweis der Wiener Messe VII., Museumstrasse 1.* címre, ahonnan értesítést fog kapni, hogy hol fog lakni, ha igényét még március másodikáig elotti jelenti be. A lakásért 60 centtől 4.20 dollárig terjedő árat kell fizetni a szobák minősége és nagysága szerint.

Associazione Economica Studenti Stranieri, Firenze. A lapot címükre megírditottuk, átiratukat pedig áttettük a Menza vezetőségéhez, de mi is közölni fogjuk.

M. Ignác, Hida. Mindhárom kérdésére csak nemmel válaszolhatunk. Levélben bővebben.

H. Aranka, Mgyeres. Erdélyben tudunkkal nincs magyar nyelvű ifjúsági folyóirat. Ujvári Péter „Szombat” című hetilapja már megszűnt.

G. Ch. Oradeamare. Mást nem tanácsolhatunk, mint azt, hogy forduljon ügyvédhez. Kiköltetni nem fogják, de a bíróság okvetlenül kötelezni fogja a felemelt boltbér megfizetését, ha nem haladja meg az 1916. évi bérösszeg hétszeresét.

J. Izidor, Tg-Mures. Jelenleg nem tudunk olyan diákról, aki Párisba készül, „L. A. Naszód” közelebbi címét pedig nem ismerjük.

R. Samuné, Reghinul Sasesc. Giszkalay jelenleg nincs itthon. Levelét, ha visszaérkezik, átadjuk neki.

K. Ibolyka, Ileandamare. Nem haragszunk magára, sőt örülünk, hogy ilyen csinos és igazán zsidó verseket ír. De még nagyon sokat kell fejlődnie és tanulnia, míg közölhető versei lesznek.

Nem közölhetők: A társadalmi béke helyreállítása, Sabbataj álma, Cionizmus — progresszizmus, Világbéke, Szép volt hajdan Jeruzsálem, Kétezer évig alvó nemzet, Szent földünk panasza, Ne gyűlöld a vallást, Ókor és az ujkor. Az ember ruha nélkül, Antisemitizmusról, Honvágy, A régi imakönyv.

K. Dina. Nem minden tehetségnélküliek a versei, de még sokára fog úgy írni, hogy elbirja a nyomdafestéket.

Ez történt üzenetek. S. R., Cluj. Ez történt-e nagyon jó, csak nagyon régi. Így sajnálhatunk nem közölhetjük. Kérünk újabbat. **G. M., Cluj.** A beküldött pályamunka nem fedi intencióinkat. **B. G., Releag.** Háromszor is átolvastuk, de nem jöttünk rá, hogy mit akar mondani. Öntől jobbat várunk. **S. S., Baiamare.** Pikáns Ez történt-eket nem közölhetünk. Kérünk mást.

Saját érdekében győződjön meg, hogy butorait mégis csak

Házassulandók figyelmébe

Fischer Albert és Társa

cégnél szeresheti be a legolcsóbban. Figyelni a címre!

Gyári lerakat Cluj, Calea Regele Ferdinand 61. sz. Telefon 5-79 Gyártelep: Gherla

Róka, kelme, **Szörmefestés,**

vegytisztítás legszebb kivitelben

KRISTÁLY

nál Cluj. Telefon 500. Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban

Telefon 758

INDUSTRIA TEXTILA ARADANA SOCIETATE ANONIMĂ

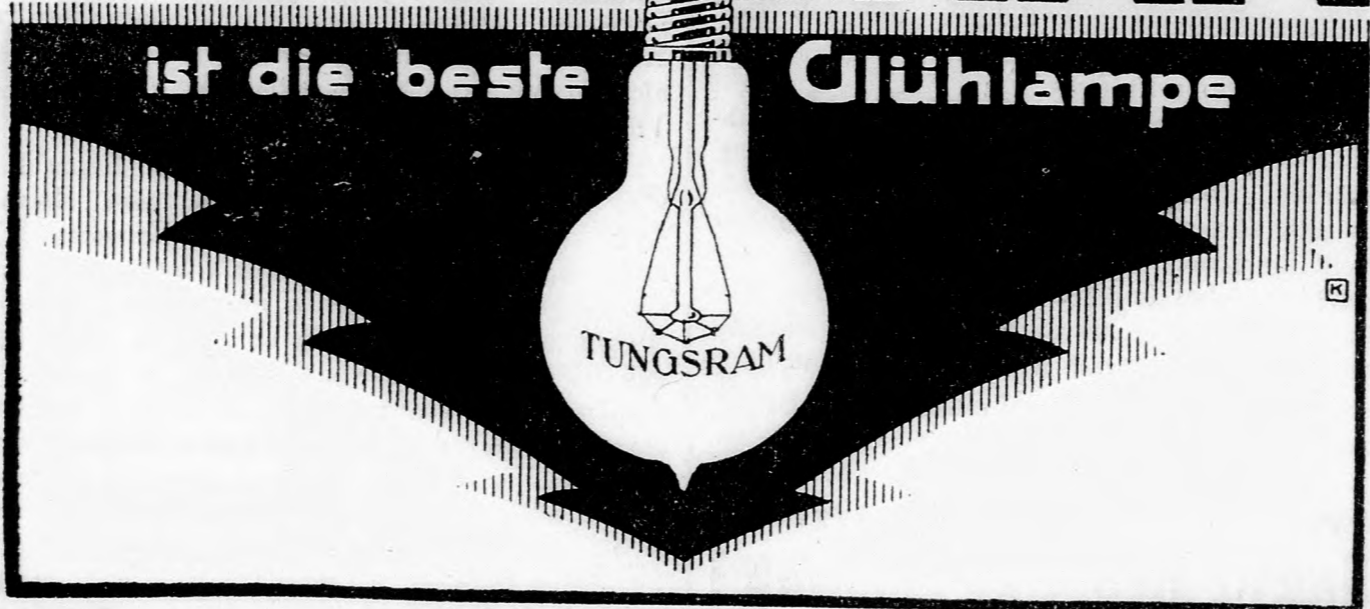
★ **Románia legnagyobb textilgyára Arad** ★

ARADI TEXTILGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Telefon 758

TUNGSRAM

ist die beste Glühlampe

KEPES ELEK orvosi kötszerész Oradea-Mare

Női és férfi óvszerek nagy raktára
SAS-PASSAGE — SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ SÉRVEKÖTŐK, HASKÖTŐK, MŰLABAK

HA FINOM CUKORKÁT AKAR, KÉRJEN „MELISSÁ”-T!

Cluj, telefon 6-48 és 6-65

(Lloyd 2243)

Cluj, telefon 6-48 és 6-65

Ingyen! **II-ik** **INGYEN** **NAP** **INGYEN!**

Nagy alkalmi vásár
február 29-ig!

Óriási kedvezmények!
Rendkívül
leszállított árak!

Külön kedvezmény, hogy a vásár tartalmából
annak befejezése után

egy napot
ingyen vásárlásra

kisorsolunk.
Aki a kisorsolt napon szerezte be szükségletét,
vásárlási blokkját megegyezően

teljesen ingyen
levásárolhatja.

Vásárlási blokkok
megőrzendők

Rendkívül leszállított áraink

Flanelek	31.—
Bársonybarchettek	38.—
Kelengyevásznak	34.50
Angol zephírek	45.—
Bársonyok	98.—
Női csikos divatszövetek	118.—
Duplaszélés franciadelén	68.—
Francia divatkockás gyapjuszövetek	350.—
Női vagy férfi harisnya	17.50
Férfi vagy női alsónadrág	98.—
Férfiingek	139.—
Damascszalvéták	31.—
Damascsbroszok	198.—

Dick Jakob és Fia cég

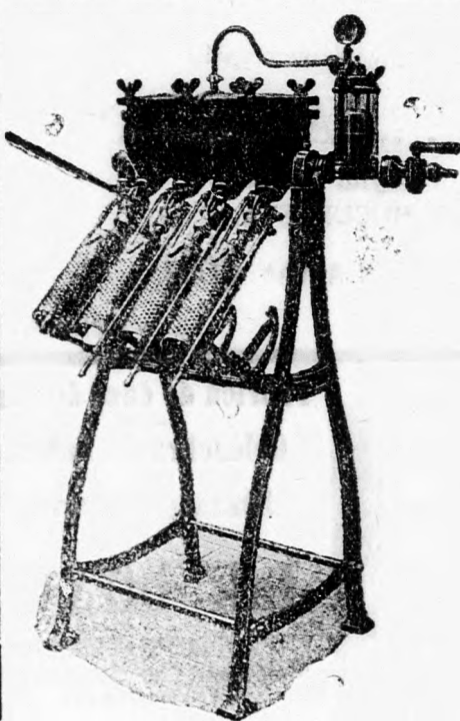
nagyáruháza
Str. Regina Maria 5. (volt Deák F-u.)

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA
Vasárnap este: Carmen (Todorosecuval)
A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA
Szombat d. u.: Gyurkovics-lányok.
Este: Pompadour.
Vasárnap d. u.: Luxemburg grófja.
Este: Dolovai nábob leánya.
Hétfő: Hamlet.

MOZGÓK MŰSORA

Szombat, február 9.
Select-Mozgó: „Theodora”.
Uránia-Mozgó: „A 12 briganti vacsorája.”
Szenzációs ameikai történet 6 felvonásban. Nagyon
érdekes tárgyú film.
Apolló-Mozgó: A rejtelmek háza. IV. rész

Rapid 4 és
6 csapos
sörlefejtő
készülékek
Gloria és
korona
dugaszoló-
gépek,
valamint
az összes
alkatrészek

külön
kaphatók a

Banca
Industrialia
si Comerciala-
nál, Cluj,
Strada Regina
Maria 49.

Pályázat

Az aiudi (nagyenyedi) orth. izr. hitközség
megiach (reiniger) előimádkozó és II. metszői
állásra pályázatot hirdet. Kisebb családdal bíró
pályázók előnyben részesülnek. Javadalmazás
megegyezés szerint. Ajánlatok a következő címre
küldendők: Nagyenyedi aut. orth. izr. hitközség.
Schmidt Mór s. k. Fesztinger A. Dávid s. k.
hitközségi jegyző hitközségi elnök

GARDI és TÁRSA

fényképészeti műtermek
Cluj-Kolozsvár, str. Saguna
(v. Bartha Miklós-utca) 13

Portrék,
gyermekfelvételek,
nagyítások

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon Interurban 2-13 * Sitrőnyec: Juvaere, Cluj
Ékszerárugyártás, nagykereskedelem
Fogászat arany * Arany, ezüst és
és forrasztó " * platinabováltás!
Kienle és Schwarzwaldi órákban, valamint kineazüst
tárgyakban nagy lerakat.
Osak viszontelárusítóknak!

LÁDAGYÁR

Telefon-sz. 81. Fióküzlet Egeres
Mindennemű ládákat és fadobozokat összeszerelési és szedési
szedett részeken megrendelésre azonnal készít és
szállít a legelőször napi áron

Sajovics és Lebovits fakeskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernauti (volt Kajántói-ut) 1. szám

Férfikalapokat

fest,
tisztít,
formál
és vasal

Fehér István kalaposmester,
Cluj, Uni6-utca 21. Redout.
Postai megrendelések is eszközölhetnek!

Házle-
bontás
miatt

Szabó Jenő

szövet és selyem-
áruházában

Cluj, Cal. Regele Ferdinand 5.

az összes
raktáron levő áruk
mélgen leszállított
árakon
elárusíthatnak

Telefon
479

ÜZENETEK

mare. A hatodik bécsi
százalékos vizumkedvez-
és kereskedelmi kamara
vasutakon pedig azt a
lyvonatra szóló jeggyel
osztályú személyjeggyel
lyán utazhatnak oda és
vissza nem részesülnek
kedvezmény csak március
ig tart, míg felaru vi-
ad az osztrák konzulátus,

omán vasut ötvenszáza-
esi mintavásárra utazók-
weis der Wiener Messe
re, ahonnan értesítést
adni, ha igényét még
nti be. A lakásért 60
dó árat kell fizetni a
ga szerint.

ica Studenti Stranieri.
regiuditiuk, átiratukat
zetőségéhez, de mi is

dhárom kérdésére csak
félben bővebbet.
Erdélyben tudunkkal
tolyóirat. Ujvári Péter
nár megszűnt.

Mást nem tanácsol-
uljon ügyvédhez. Ki-
bíróóság okvetlenül köte-
r megfizetését, ha nem
rösszeg hétszeresét.
Jelenleg nem tudunk
észül, „L. A. Naszód-
ismerjük.

Sasesc. Giszkalay ja-
ha visszaérkezik, át-

re. Nem haragszunk
ilyen csinos és igazán
nyon sokat kell fej-
lhető versei lesznek.
ársadalmi béke helyre-
izmus — progresszíviz-
t hajdan Jeruzsálem,
szent földünk panasza,
és az ujkor. Az ember
ól, Honvagy, A régi

n tehetségnélküliek a
y írni, hogy elbirja a

R. Cluj. Ez történt-je
gy sajnálatunkra nem
G. M., Cluj. A be-
intencióinkat. B. G.
tuk, de nem jöttünk
Öntől jobbat várunk.
Ez történt-eket nem

Saját érdekében
győződjön meg,
hogy butorait mégis
csak

Fischer Albert
és Társa
cégnél szerezheti be
a legolcsóbban.
Figyelni a címre!

le Ferdinand 61. sz.
Gyártelep: Gheria

örmefestés,

bb kivitelben

ÁLY

Bővebb felvi-
fiókokban

SA"-T!

APRÓHIRDETÉSEK

Egy vagon prima száraz
borsepró
jutányos árban eladó.

Érdeklődni lehet Züszmann Salamonnál Satu-Mare

Nagyobb raktárhelyiségek, gyárüzemek esetleg műhelyeknek alkalmas, elsőrangú állapotban azonnalra kiadók. Ertekezni Calea Victoriei 99. 6796

Keressék két tanulófiút és egy fiatal szabósegédet raktári munkára. Herskovits Lajos Sibiu Jungerwaldstrasse 3. 6795

PéNZ- és helyszűke miatt

raktáron levő zongora, ebédlő, háló, uriszoba, Wertheim-kassza, perzsaszőnyeg, gyári szőnyegek és hencsertakárok minden elfogadható árban eladtnak.

Beck és Benjamin

Oradea-Mare Strada Cogalniceanu (Várady Zs.-u.) 11. Telefon 17-03

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Barijia (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kosuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

Jól bevezetett import cég, megbízható, szorgalmas és ügyes

utazót keres

a Regát részére.

Ajánlatok „Komoly munkaerő” jellegére Kelet hírlapiroda címére, Arad kéretnek

FABRE LINE

FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Direkt vonalak — átszállás nélkül

Constanța
direkt
Newyork

Constanța-Jaffa-Marseille
Constanța-Délamerika
Constanța-Canada

az „Asia” hajó indul 1924 január 16-án

Felvilágosításokért és jegyek iránt érdeklődni lehet „Sarnia” Pasagiul Comoedia, Bukarest és a „Reclama” Cluj

Rador

Keményfa szakmában jártas könyvelő-levelező, bírja a magyar, német és román nyelvet, azonnali belépésre állást keres. Cím a kiadóban. 6791

Önálló, vidéki, vagyonos kereskedő feleségül venne 25 év körüli szolid urileányt, kinek 150-200 ezer lei hozománya van. Csak teljes című leveleket „Komoly” 32” jellegére a kiadóba kérek. 6790

Kéz az ágy alatt. Purimi tréfa. Két férfi és két nő szereplővel, könnyen előadható, Székely Béla purimi prologusával, egyszeri előadás joga: al 350 lei. Uj Kelet könyvosztálya.

Tűzifa és építési anyagtelep istállóval, forgalmas utcában átadó. Más célra is alkalmas. Cím a kiadóban. 6793

Akik elmentek és akik ittmaradtak. Arvajáték, kis jelenet, egy nő és két gyermekszereplővel, egyszeri előadás joga 250 lej. Uj Kelet könyvosztálya.

Korcsma, vendéglő, fűszerüzlet, 7 szobás lakás Nagyiklodon örök áron eladó. Ertekezni: Tatár Simon Nagyiklód. 6794

Lameden innen, lameden túl, tréfa, három férfi szereplővel, egyszeri előadás joga 300 lei. Uj Kelet könyvosztálya.

Havre—New-York

Gyorspostajaratok
Kanada—Kuba—Mexikó—New-Orleans
Haiti—Antillák—Északafrika felé

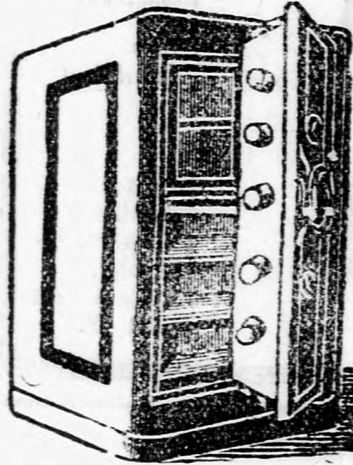
Felvilágosításokat nyújt:

SOC. „SARNIA”

Pasagiul Comedia
BUCURESTI

és „RECLAMA” CLUJ

Rador 902

Fabrică de case de bani
Geldschrank-Fabrik
Pénzszekrénygyár

Jakabfi & Co

TIMIȘOARA

Str. Timotei Ctp. (Battyány-u.) 3

Telefon 12-48

Képviseleteink és műtárgyárak: Clujon Arthur Loevy & Co. szállítók, Oradea-Maren „Stabil” gépjárműgyárak, Satu-Maren Em. Weiss Söhne szállítók, Aradon Arnold Pollák szállítók.

Vágott és vágatlan tűzifát

vagon, ősi- és mázsáttelekben, ugyszintén meszet, cementet és gipszet legolcsóbban szállít a

Calcit Művek R.-T. Cluj

Str. Dragalina (v. Fellegvári-ut) 9. Telefon interurban 11-06

Egy m³ oltott mész 400 lej

CEMENT-IPARI GÉPEK

Cementtöcserepek, beton-és salaktéglák, üreges betonblokkok, padló-, járda- és garnitoidlapok gyártására, kézi és erőhajtásra, formák, betoncsövek, kutgyűrűk, lépcsők, vályúk stb. előállítására, közúti, hengerművek, betonkeverők, la cementfestékek. Te jes asbestcement pa'agyári (Eternit) berendezések. — Betonkeverőgépek

MODERNA

ÉPÍTŐIPARI GÉPEK ÉS RADIATOR
R.-T. BRASSÓ, KIS-UTCA 12. SZÁM

Árlapok, költségvetések és látogatás díjmentesen

Telefon 494

15%

Telefon 494

gyarapodik vagyona,

ha levélben vagy személyesen o o adja fel rendelmenyt. o o

Meg nem felelő árut visszaveszünk.

1291

Nagy Áruház

rövid, kötött, norinbergi és papirkereskedés
Cluj, Piata Mihaiu Viteazul

★ Feltűnő olcsó árak! ★

MAGAZIN

„PARISIEN”

ÁRUHAZ

CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND 12.

Telefon 5-92

Február havi árjegyzéke

Férfi divatosztály:

French ing két gallérral 210, 355 lej

French ing két gallérral divat színekben 265 lej

Schifon ing 225, 258, 290 lej

Zefir ing 385 lej

Köpper alsónadrág 165 lej

Damaszt alsónadrág 210 lej

French alsónadrág rövid 110 lej

Loden divatkalap 165, 200 lej

Eredeti Pichler kalap 285 lej

Halban & Damaszk nyulszőrkalap 600 lej

Eredeti angol keménykalap 325 lej

Angol nyulszőr keménykalap 450 lej

Férfi divatsapka 65, 84, 100, 135 stb.

Férfi zsebkendő 15, 18, 25, 35, 45, 50, 60, 100 lej

Selyem nyakkendők 55, 75, 98, 110 és 150 lej

Shymi nyakkendők 15 lejtől

Férfi bokavédők 145 lej

Férfi sétatombok 38 lejtől

Selyem sál divatszínekben 120 lejtől

Férfi zokni 19, 30, 35, 55 lej

Lábszárvédő 55, 130, 160 lej

Puhagallérok 18 lej

Rövidáru osztály:

Zsebkendő 6 lej, Harisnya 27 lej,

Női ing 95 lej,

Kötött kabát 540 lej,

Női keztyű 58 lej, Női kötény 120 lej,

D. M. C. 5 lej, Cérna 9 lej.

Dizsmü, üveg, porcellán, konyhaberendezések, lámpa, fényképrámák, gyermekjáték, gyermekkocsik, dobozárak, bőrdobozok, piperecikkek, kosarak, farsangi áruk, kézi munkakosarak nagy választékban!

★ Feltűnő olcsó árak! ★